

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. Панайот Красимиров Савов
(*катедра „Обществени сгради“ към Архитектурния факултет
на Университета по архитектура, строителство и геодезия*)

на материалите, представени по процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ на арх. Митко Митков – докторант на самостоятелна подготовка в департамент „Архитектура“ на НБУ, Магистърски факултет, в докторска програма „Теория и история на архитектурата“ по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, с научен ръководител доц. Зарко Узунов

Арх. Митко Митков е зачислен в докторантура със Заповед З-РК-169/01.03.2018 г. на Ректора на НБУ и е отчислен с право на защита със Заповед З-РК-173/03.04.2020 г. на Ректора на НБУ. Настоящото становище е изготвено съгласно Заповед З-РК-276/11.07.2023 г. на Ректора на НБУ за определянето на състав на Научното жури по процедурата.

1. Кратки биографични данни

Арх. Митко Митков завършва средното си образование в СУ „Христо Ботев“ във Враца през 2010 г. Като магистър по архитектура се дипломира през 2016 г. в НБУ със специализация „Архитектурно и урбанистично наследство“. В качеството му на хоноруван преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“ за периода 2016-2017 г. арх. Митков води тренинги и упражнения като част от теоретичния курс на проф. д.а.н. арх. Маргарита Коева. В периода 2016-2019 г. арх. Митков работи като експерт в отдел „Устройствено планиране и контрол по строителството“ на община Враца, а от м. март 2023 г. до настоящия момент е главен архитект на същата община. В периода 2016-2019 г. е управител на собствена архитектурна практика. Арх. Митков е член на КАБ, РК Враца с Пълна проектантска правоспособност за 2023 г.

2. Общо описание на представените материали по процедурата

Арх. Митко Митков участва в процедурата с:

- Дисертационен труд със заглавие „Принос към архитектурата на България между двете световни войни. Подбрани етюди Васильов-Цолов“;
- Автореферат към дисертационния труд;
- Приложение към дисертационния труд.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Учебно-педагогическа дейност

За учебно-педагогическа дейност на докторанта не са предоставени данни. Кратка информация в този смисъл е дадена единствено в автобиографията на арх. Митков, където е

отбелязано, че между м. октомври 2016 г. и м. юни 2017 г. докторантът е работил като хоноруван асистент/помощник-преподавател в специалност ОКН на ВСУ „Черноризец Храбър“ като част от екип с водещ преподавател проф. Коева.

3.2. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите, които докторантът е предоставил (стр. 100-101 в труда) – за съжаление единствено като заглавия и посочени години, броеве и страници от-до, са поместени в списанията INSPIRO (3 публикации) и СЛЕДВА (1 публикация). И двете списания са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране съответно с НРС ID 1468 и НРС ID 1022, като известно недоумение буди първото списание, което според чието описание в НАЦИД е *списание за респираторна медицина*. За научната конференция от 2019 г. в НБУ, на която докторантът е представил доклад „Развитието на българската архитектура между двете световни войни, проектантско бюро „Васильов–Цолов“, не се откриват издателски данни в НРС. Следва да се отбележи, че описаните публикации – съдейки по заглавията им – са свързани с изследване на архитектурното творчество на вероятно най-значимите български архитекти от периода между Първата и Втората световни войни, което позволява на настоящото становище да ги отнесе положително към темата на предложени дисертационен труд. В качеството им на публикувани в списания от НРС те осигуряват на докторанта необходимия брой точки за наукометрия съгласно изискванията на показател 8 и група от показатели Γ за област 5 и професионално направление 5.7, указани в ППЗРАСРБ.

3.3. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

В текста на дисертационния труд не се откриват изброени и ясно формулирани приноси, а също и теза. Условно за такива могат да бъдат приети изводите за употребата на: насоченост на публиката (условна осовост), подготвително пространство за нея; дистрибутивност на вестибюлното пространство (стр. 93-96). Това обаче са малко или много елементи на всяка конвенционална обществена сграда. По-скоро приносен потенциал се открива в специфичната употребата на т.нар. *цела* от Васильов и Цолов или „мястото, което не е за посетителите, но се явява символичен елемент“ (стр. 96), както и в решенията на тандема, отнасящи се до проектиране в сложна архитектурна среда – в сградите на Библиотеката при Ректората на СУ и БНБ.

4. Значимост на изследвания проблем

За творчеството на тандема „Васильов–Цолов“ определено е написано много в историографски аспект, но като поява то е съсредоточено основно в периода преди 1989 г. – с основно проявление книгата за чл.-кор. Димитър Цолов с автор доц. д-р арх. Искра Дъндолова, д.с.н от 1987 г. Към днешна дата Васильов и Цолов, Белковски и Данчов, както и Овчаров са до известна степен обществено забравени, макар сградите им в центъра на София да работят и сега с присъщото им достолепие, премереност и високо равнище на културно значение и предназначение. В този смисъл периодично да се изследва аналитично архитектурното творчество от междувоенния период е особено важно – не само като форма на историческа проследимост, но и като възможност за архитектурно идентифициране. Ако във времето на Васильов и Цолов в триадата на възложител, изпълнител и архитект последният е бил изначален за архитектурата и строителството, днес той предимно заема административното дъно на подредбата, което обрича архитектурата на съдба, при която да не може да бъде посланик на култура. Особено важната реабилитация на архитектурата в

ролята ѝ на културна медия преминава през изследвания като предложеното от докторанта арх. Митков – периферията и към днешна дата също съдържа потенциала за културно възраждане, правилата тук са по-възможни и податливи за интерпелиране и авторско нюансиране.

5. Обосноваост на целите и задачите, съответствие на избраната методика на изследване и поставените цел и задачи

Настоящото становище намира обекта, предмета, целта, задачите и обхвата на изследването за удачно подбрани. Предложените проявления на системно-структурния анализ към различните нива на културата при междувоенния период, т.нар. генетика на архитектурните проявления, категоричната функционална организация на сградите, особено градоустройствените типове решения при отделните обекти представляват логичните точки, през които е разгледан всеки от избраните обекти от творчеството на Васильов и Цолов. Забележката тук е по-скоро свързана възможността всяка от символните обществени типологии да бъде разгледана с по 2 примера (2 читалища, 2 комплекса с театрални салони, 2 административни сгради, 2 библиотеки, 2 банки), за да може да се проследи приемственост и степен на устойчивост на авторските стратегии и търсения по отношение на изброените от докторанта анализни точки.

6. Препоръки и критични бележки

Сред основните препоръки към докторанта е тази за увеличаване на публикационната му активност, което би му помогнало в това в негови бъдещи текстове да бъде аналитично по-конкретен и като цяло фокусиран. Историографската основа на сградните проявления е особено важна и донякъде неминуема, но на места в текста на дисертацията тя е по-пространна от необходимото, по-монографична, като повествователната основа би могла просто да бъде указана като конкретни източници – сред тях основно този на доц. Дандолова. Това, което прави чест на докторанта, е търсеният от него алтернативен поток на информация – чрез разговори с ученици на проф. Цолов и чрез намиране на специфична архивна документация. В общодостъпната литература, отнасяща се до архитектурното бюро „Васильов–Цолов“, се открива, че то спира да съществува през 1948 г., но личните житейски развои след това на отделните автори биха могли реверсивно да хвърлят нова аналитична светлина върху активните години на тандема и съответно върху отношенията между двамата големи архитекти както в работен, така и в психологическо-личностен план. В този смисъл за важна находка настоящото становище определя намерената от докторанта документация на Васильов по кандидатстването му за доцент в ИСИ (сега УАСГ) през 1954 г. (стр. 48). След 1948 г. за Васильов информацията е далеч по-оскъдна от тази за Цолов, като това до голяма степен се дължи на академичното развитие на Цолов, което така или иначе впоследствие се регистрира по административен път. Но в хода на действията остава съмнението за набор от събития, които са предопределили различната форма на реализация у всеки след края на тандема им. Настоящото становище обръща специално позитивно внимание на авторския анализ по отношение на формообразуването на сградата на БНБ (стр. 80). Докторантът някак плахо е подходил към своята интерпретационна находка, но наистина хипотезата му за ротирания очакващ обем на новата сграда спрямо този на джамията е потенциална за самостоятелно теоретично изследване, което по обратен път да даде насоки за условното дешифриране на подхода на Васильов при решаването на подобни сложни морфологични

задачи от градоустройствен характер, където 2 координатни системи следва да бъдат срещнати не просто механично, но и художествено-смыслово (нещо, с което Цолов не е имал как да се справи така деликатно при сградата на бившия Партиен дом). В този ред на мисли крилата на банката, контактуващи с джамията, могат да бъдат разглеждани морфологично и като продължения на самата джамия, което би запазило сградата на банката. Не на последно място в дисертацията липсва анализ между мащабите – Цолов наистина е половината от тандема, която се занимава с ламперии и мебели, той е бил отговорен като цяло и за жилищния клон на архитектурната дейност във времето, когато възложителите са си поръчвали къщи, а не чертежи на къщи. В този смисъл е неминуемо тандемът и в частност Цолов да е провеждал форми на художествена приемственост между работата с дървесина в интериорите на сградите и камък в техния външен вид. Всъщност видимо характерно, но не изследвано остава и обратното – значението на тежкото каменно облицоване на приемните пространства на големите обществени сгради, проектирани от бюрото.

7. Заключение

Предвид гореизложеното и въпреки отправените критики предлагам на арх. Митко Митков да бъде присъдена ОНС „Доктор“ по професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия в докторска програма „Теория и история на архитектурата“.

16.10.2023 г.

член на журито:

(доц. д-р арх. Панайот Савов)